

Bytí (co to je)

Zdánlivě vyostřeně filosofický termín „bytí“ má nefilosofický, předfilosofický, tj. narativní původ. Pokus, zbavit toto slovo narativních konotací a vůbec narativní povahy, musel vždycky troskotat, i když byl v dosavadní historii podnikán vždy znovu. Obvykle byl problém viděn v perspektivě komparace, srovnávání: co je tím společným pro všechno jsoucí? Čím se vyznačují všechna jsoucna? Vyznačují se tím, že jsou. A mělo se s jakousi dále nezdůvodňovanou samozřejmostí za to, že všechna jsoucna „jsou“ stejným způsobem, že tedy např. to, jak „jest“ kámen, se neliší od toho, jak „jest“ strom či les, nebo jak „jest“ obec. To však bylo založeno jen na jazykovém zvyku, že o všem říkáme, že to „jest“. Jakmile však chceme z toho pojmově vyvozovat a vymezovat něco pro skutečné věci nebo bytosti obecně platného, dopouštíme se chyby: vůbec jsme se nepokusili přezkoumat, zda mezi tím, jak „jest“ chlév, dům nebo náměstí, a tím, jak „jest“ kráva, člověk nebo průvod, je nebo není závažný rozdíl, a to nezávisle na tom, že o tom vypovídáme stjeným slovesem. (Vzpomeňme ostatně třeba na to, že v dávné minulosti se o „věci“ či „skutečnosti“ vypovídalo jiným slovesem, šlo-li o minulost, a jiným, když šlo o budoucnost, a ovšem také jiným, když šlo o aktuální přítomnost; teprve později se tento zvyk proměnil a různá slovesa splynula jakoby v jedno, ovšem nepravidelně; to platí pro většinu evropských jazyků a ukazuje to na starší kořeny, snad již v sanskrtu.) Na jazyk však není jednoznačné spolehnutí, i když leckdy nás může inspirovat. V tomto případě nás však spíše oslepuje: všem jsoucnům (rozumí se pravým jsoucnům, nikoli pouhým hromadám) je společné to, že se dějí, že to jsou události (pravé události). A každá událost „jest“ od svého počátku až do svého konce, a po celou tu dobu se zároveň začíná dít, ale také končí své dění (není tedy pouhou sérií okamžiků lineárně po sobě následujících. „Bytí“ události je třeba chápat jako „koextenzivní“ s celkem událostného dění konkrétní události – a proto je čímsi výhradním (a jedinečným) pro každou (pravou) událost. Nemá proto smyslu hovořit o bytí v tom smyslu, že jde o to, co je společné všemu jsoucímu (všem jsoucím, tj. pravým událostem), neboť bytí každé události je jedinečné tak, jako je jedinečná tato událost sama.

(Písek, 050228-1.)